

NAŠ GLAS

**Glasilo Osrednje Zveze javnih
nameščencev in upokojevcov
za Slovenijo v Ljubljani.**

Cena posamezne številke 2 K 50

„NAS GLAS“ izide vsak četrtek

Celoletna naročnina K 4000

Polletna naročnina K 2000

Četrtna naročnina K 500

Za inozemstvo je dodati poštnino. Oglasi
po ceniku.

Uredništvo: Ljubljana, Rimska cesta št. 20/II. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znamk. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani.

Upravištvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 50. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

V boju proti draginji.

Osrednja zveza javnih nameščencev in upokojevcov, Zveza jugoslovanskih železničarjev in Zveza poštnih organizacij, tri najmočnejše stanovske organizacije, ki tvorijo stebre in nosilce našega javnega prometa in večino javnih nameščencev, so sklicale v petek, dne 21. t. m. zvečer velik shod v Unionski dvorani, da nastopijo javno v boju proti draginji.

Shod je otvoril predsednik ZJŽ Blaž Korošec, ki je podal besedo g. Ravnikarju, zastopniku poštarjev. Govornik je poudarjal, da je navijanje cen zakrivila največ vlada sama, ki cene tudi sama navija. Vzglede je draženje tobaka, stanovanj i. dr. Primerja tudi plače državnih uradnikov in nameščencev, ki niso v nobenem primerju s plačami drugih nameščencev, še manj pa z rastočo draginjo. Graja izvoz preko meje domačih potreb, zahteva regulacijo cen živil in pa omejitve uvoza za življenje manj ali celo nepotrebnih predmetov. Nujno potrebna je organizacija, ki jo mora vsakdo upoštevati. Zahteva od vlade za pošteno delo pošteno plačilo zase in za vzgojo družine.

Nato je nastopil železničar Fran Rupnik, ki je obdelal vzroke draginje ter jasno in brezobzirno razkril tudi ovire, ki zadržujejo ozdravljenje neznosnih razmer. Zahteval je predvsem resno in pošteno revizijo naše gospodarske politike.

Omenil je svoječasno anketo na magistratu, uradno anketo na pokrajinski vladi in nebroj shodov in resolucij, ki pa se prša v Beogradu ali pri pokrajinski vladi. Odločno je zahteval takojšnjo ustanovitev potrošaških združenj, katere je vlada sama ustanovila in za katere je svojim uslužbencem samovoljno odtegnila po 10 odstotkov od mesečnih draginskih doklad. Udaril je tudi po nekoncesioniranih trgovinah, ki demoralizirajo našo trgovino. — Vprašanje prevoza bi tudi država pri dobri volji lahko uredila. Vlada naj se ne ozira samo na privilegirane bogate sloje, marveč naj upošteva tudi konsumente, in če potrebuje denarja, naj ga ne išče pri onih, ki stradajo, marveč tam, kjer so polne blagajne. Obračunati je z bankami, ki se pečajo z nakupom in prodajo živil in tvorijo barometer našim cenam.

Po nagovorih Urbančiča in Bekša je bila sprejeta sledeča resolucija:

1. Zahtevamo udeležitev že pri pokrajinski upravi predložene resolucije draginske ankete z dne 5. sept. 1921 v dvorani mestnega magistrata. 2. Udeležitev sklepov draginske ankete pri pokrajinski upravi pod predsedstvom pokrajinskega namestnika Ivana Hribarja, dne 17. okt. 1921. 3. Soglašamo v polnem obsegu z resolucijami, ki so bile sprejete na javnih shodih stanovskih organizacij javnih in zasebnih uslužbencev proti draginji v Mariboru in Celju, in 4. Zgoraj omenjene resolucije prilagamo

kot priloge v ponovni pretes. Zahtevamo, da se takoj izenačijo dinarski prejemki vseh onih državnih uslužbencev, ki izenačenja po dosedanjih uredbah niso bili deležni (praktikanti, aspiranti, dnevniki, pomožni sluge, upokojenci in drugi).

Resolucija je bila sprejeta z enim soglasjem, nakar so se zborovalci mirno razšli.

Joža Bekš:

Položaj javnih nameščencev.

(Govor na shodu dne 21. t. m.)

K izčrpnim izvajanjem svojih predgovornikov nimam vsaj v strogo stvarnem oziru prav ničesar dostavljati. Zato je moja naloga, da govorim za O. Z., tem težavnejša. Vsi vemo, da postaja pesem javnega nameščencev vedno bolj monotona, vedno tišja, ker ni od nikoder tistega življenja, ki bi mu vlilo v razdvojeno dušo sveže sile in nove pobude. Vsaka jesenska sezona zadnjih dveh let s svojimi koncerti, plesi, veseljami in gledališkimi predstavami je za javnega nameščencev doba javnih shodov, na katerih prosijo, roti in obsoja.

Dokazovanje, da dobiva danes vsak javni nameščenec — izvzemši morda najvišje uradnike od III. činov, razreda avtor — dva- do tri krat manj prejemkov, kakor bi zadoščali za stanu

LISTEK.

DR. FR. Z.

Kako sem jaz služil.

(Dalje.)

Povrh pa je bil vsak hip označen kak akt kot nujen. Moral sem stopiti ponj k mizi, okoli katere so sedeli referentje, zapisati nanj takoj sklep in nesti ga službi, da ga je oddal naprej. Med tem pa, ko sem naročal med vrati slugi, kaj mu je storiti, sem moral paziti na to, kaj se je govorilo pri mizi, ker se ni nikdo oziral name. Bilo je to skrajno natezanje možganov in sicer brez odhljaja uro za uro. Ko sem prišel ob eni populonoči ven, sem se v nepopisni razburjenosti vrgel v sneg, ril po njem z rokami in metal si ga na odkrito glavo, da bi si pregnal vročino, ki je kuhala po meni. To je bilo Silvestrovo, za katero me pač tudi najslabši delavec ne bo zavidal! In za ta nečloveški trud niti najmanjše plače!

Drugi dan ob 8. uri smo nadaljevali in sicer na račun preteklega leta. Sedeli smo zopet do ene. In zakaj tako? Hum-

buk! Šlo je edino za to, da se izkažejo napram višjemu deželnemu sodišču vsi akti minulega leta kot rešeni! Rešeni seveda radi tega niso bili. Še maja meseca, ko sem se poslavljaj od sodišča, me je izpraševal predsednik deželnega sodišča po raznih aktih, ki se je razpravljalo o njih na Silvestrovo, a sklepi še vedno niso bili izvršeni. Sam videz torej! Akti so se morali izkazati kot rešeni pa zaradi tega, da ni moglo višje deželno sodišče kaj očitati radi zaostankov. Da, višje deželno sodišče se je dalo speljati tako na led, da je izreklo v splošnem svojo zadovoljstvo, posameznim referentom pa celo pohvalo za to, da je bilo ob koncu leta vse tako lepo rešeno! Ko je deželno sodišče predsednik Kapretz pri neki plenarni seji zbranim referentom prečital dotični razpis nadsodišča, je vzdihuje opozarjal, da je ostalo faktično mnogo nerešenega, kar se je izkazalo kot rešeno in prosil, da bi se vendar rešilo že skoro. Da, videz! Tako se je tudi preiskovalni sodnik T. grozno jezil, da so mu še zadnjega decembra eksibirali par stvari, ki jih je moral potem izkazati kot nerešene. Ko bi bil prišel uradnik, ki je vodil vložni

zapisnik na srečno idejo, da bi bil rekel: »To naj ostane za jutri!« pa bi bila čast rešena! No, to je bil pač birokratizem najhujše vrste. Saj nekaj podobnega sem doživel tudi v politični službi. Bilo je to v tistem času, ko se morala polagati okrajna glavarstva vsako četrtnje deželnemu predsedstvu izkaze o tem, koliko vlog je dobil vsak referent prideljenih, koliko jih je rešil in koliko mu jih je ostalo nerešenih. Zgodilo pa se je večkrat, da je šel kak ukaz na vse občine okraja. Dokler niso prišli odgovori od vseh županstev, se stvar seveda ni mogla rešiti. A ker je dobilo poročilo vsakega županstva svojo posebno eksibitno številko, se je lahko pripetilo, da je imel kak referent baš ob času, ko se je sestavljal izkaz o zaostankih, celo vrsto takih aktov, ki jih samo zaradi tega ni mogel rešiti, ker še niso bile vse občine odgovorile. Kar je bilo pametnih uradnikov, so si po pravilu: mundus vult decipi, ergo decipiat — pomagali tako, da so dali vse te odgovore »dotlej, da odgovore vse občine« — ad acta. Meni pa, ki sem bil manj pameten, se je zdel ta način reševanja preneumen. Izkazal sem

primerno življenje, je popolnoma odveč. Da ni mogoče segati po duševni hrani, ki je končno vsakemu inteligentniku prav tako potrebna kakor telesna, je tudi gotovo, če je človek vedno v skrbeh, kje vzeti denar za preživljanje po 15 dnevni vsakega meseca.

O eventualnih prihrankih iz mirnih časov že dolgo ne more biti več govora, kredit je že davno odpovedal in jadni nameščenec se upravičeno povprašuje: Kaj bo?

Lahko tistim, ki imajo za seboj par let državne službe! Za pridnega in delavnega, mladega človeka je v privatnih podjetjih dovolj zatočišč in prav gotovo tudi bolj obilnega kruha, kakor v državni službi. Zato pa tudi čitamo skoraj dan za dnem, kako ravno naš pomlad, ki relativno še ne občuti peze sedanjih življenjskih razmer s tisto krutostjo kakor v državni službi osiveli možje, podaja ostavko na državno službo.

Toda, gospoda moja, ako trdim s tega mesta, da so to večinoma tisti elementi, ki iščejo v državni službi sinekure, vsaj večje komoditete, potem menim, da nam zanje ni treba biti posebno žal.

V vsakem zares državnem nameščencu mora tleti tudi v teh materialnih časih vendarle še toliko idealizma, da vztraja na svojem mestu čim dalje. Ne razumite me napačno! Nočem trditi, naj služi hlapec svojemu gospodarju pod vsakim pogojem. Gospodar je moralno in pogodbeno zavezan, da mu zagotovi njegovo existenco in da ga plača razmerno njegovemu delu. Mislim samo, da je beg iz državne službe epidemija, ki se tem bolj širi in sega že tudi po starejših, čim manj je upanja, da se ustvarijo v doglednem času znosnejše razmere. Razumljivo je, da se v takih okoliščinah sčasoma ubije vsak idealizem.

Toda mi, ki smo stali ob zibelki naše države, o kateri so sanjali naši pradedje dolga stoletja, vztrajamo dalje. Večkrat sicer s prikritim, pikrim gnevom, ki pa ne velja državi, marveč drugim, ali vendar vztrajajmo!! — Vztrajamo, hkratu pa zahtevamo legalnim putem pomoč od vlade, ker nam je država ne more dati. Mi, država, smo še nekonsolidirani, zato si ne moremo in ne znamo pomagati, pomagati pa nam morajo znati tisti, ki nas, ki državo vladajo.

torej vse te odgovore, ki jih zaradi zamudnosti drugih občin faktično ni bilo možno rešiti, kot zaostanke. Posledica — velik nos od predsedstva in resen poziv, da naj obile zaostanke čim preje podelam! Tako sem bolj in bolj uvideval, da se s poštenostjo nikamor ne pride. In vdal sem se, dasi s težkim srcem, tudi jaz v to, kar je sv. Birokracij zahteval! Birokratizem je bil tudi, ako je stavbni urad bivšega deželnega odbora, katerega mu je tistikrat na čelu stal stari N., napisal cele štiri strani (najprej v konceptu, potem pa še v čistopisu!) samo za to, da je pokazal, da se je ta ali oni cestni odbor pri svojih letnih računih zmotil — za celega pol krajcarja (doslovno res!). Najbrže to niti pomota ni bila! Cestnemu odboru se je zdelo premalenkostno, da bi operiral s pol krajcarjem, pa je zaokrožil račun na krajcarje. Stavbni urad oziroma njegov načelnik pa je, da bi pokazal svojo točnost, radi tega pol krajcarja pihal in pihal. No, jaz, ki sem imel vso tisto dolgo jeremijado prevesti za cestni odbor na slovenščino (deželni stavbni oddelek je uradoval, dokler mu je bil načelnik za tako mesto nekvalificirani in slovenščine nezmožni W. — in to na Kranjskem!

Svetovni problem je to, gospoda moja! Rodila ga je vojna! Kakor kamen ne leži samo na vseh novo nastalih državah, ki jim je kumovala vojna; marveč tudi na državah, ki je šla vojna furija mimo njih. Zato smo uverjeni, da tega problema ni bilo mogoče rešiti čez noč, mogoče pa bi ga bilo izpremeniti tekom treh let v vprašanje, pred čegar rešitvijo bi morali danes neposredno stati.

Kakšna rešitev naj bo usojena temu vprašanju, to je za nas irelevantno. Samo da je ugodna. Že na enem izmed zadnjih shodov smo zatrjevali, da ne zahtevamo nobenih doklad; zahtevali smo samo možnosti do stanu primerne življenja. Ako vladi ni mogoče uspešno zavreti toka draginje, potem je seveda njena dolžnost, da nam preskrbi zadostnih sredstev, ki bi mogla to druginjo paralelizirati.

In to je seveda denar! Kje denar dobiti, naj bo briga vlade! Ako meni g. finančni minister, da bi se dal s strogo revizijo uradništva, ki bi ji sledilo radikalno razčiščenje in trebljenje v državno službo ne spadajoče navlake, doseči v proračunu tako izdati prihranek, da bi bila z njim zagotovljena popolna existenca ostalega uporabnega osebja, potem sprejemamo tudi takšen načrt z odprtimi rokami.

Ne sme pa seveda ostati samo pri lepem načrtu in pri sami besedi! **Beseda naj postane meso in kri!** Ne prikrivajmo ji bojazni, da takšna revizija ne bo uspela, ako se ne bo izvedla tako radikalno kakor je mišljena, t. j. brez ozira na desno ali levo. Saj imamo v tem precej slabe izkušnje!

Vemo, da je v nekem ministrstvu takšna komisija že pričela poslovati, ko pa bi imela zadeti v živo osebe, ki so navzlic svoji nekvalificiranosti dosegle preko noči ugoden socialen položaj, je razčiščevalna komisija ustavila svoje delo. In če je že ta posel za državno komisijo samo tako strašno odložen, potem vprašam, kako naj izvedejo revizijo drž. nameščenec — to nam namreč priporočajo — organizacije, ki morajo stremiti za tem, da drže svoje člane skupaj, ne pa da jih — prav lahko se poslužim izraza — z denuncijantstvom navzgor razdružujejo.

— namreč samo nemško), sem vsa tista duhovita izvajanja radi pol novca enostavno ignoriral ter rešil stvar čisto na kratko. Učinek te moje drznosti pa je bil strašen! Najprej veličanska zamera pri načelniku stavbnega urada. Mož je šel od pisarne do pisarne in javkal in tožil: »Sehen sie, sehen sie, was er mir gemacht hat!« Velika zamera pa tudi pri tedanjem deželnem glavarju, ki je nad vse ljubil kilometer dolge rešitve ter jih cenil zgolj po njih razsežnosti. Da to so bili zares grdi izrodki birokratizma. Zoper take stvari sem vedno bil. Nikakor pa se ne strinjam s tem, da dandanes vsakdo, pa tudi če o uradovanju niti pojma nima, vpije čez birokratizem. Zlasti ob prevratu so razni »ženijalni« ljudje pri vsaki priliki kaj radi vzklikali: »Pah! To je birokratizem!« Toda: red mora biti! Še vedno bolje malo preveč birokratizma, kot premalo reda! Kaj se pravi, delati za tistimi, ki zametujejo vsak red, ve samo oni, ki ga je zadela taka naloga. Zgodilo se je baje, da je neki dostojanstvenik, ko so ga opozorili, da bi bilo treba neki važen brzojav ekshibirati, odvrnil: »Ni potreba! Imam vse jaz v glavi!« Je li mar ta mož mislil, da bo večno živel, oziroma da mu ostane do-

To bi bil na organizacije od gotove strani dobesedni atentat, ki ga moramo najenergičneje zavrtni.

Za danes smo strnili vse svoje zahteve v resolucijo, ki Vam jo priporočam, da jo sprejmete soglasno. Nobena resolucija doslej sicer še ni momentano dovedla do popolne remedure, imela pa je — če je bila sprejeta soglasno — viden znak enodušnosti, preko katere še nobena vlada ni mogla preiti na dnevni red.

Ko smo bili na anketi o novi službeni pragmatiki, smo šli 3. oktobra letos k šefu vlade, ministrskemu predsedniku Pašiču. Tedaj nam je ta stari, izkušeni državnik, ki v njem tiči dobra tretjina zgodovine tekočega stoletja naše nove države, dejal: »Vlada sme zahtevati, da posveti drž. nameščenec državi v njen dobrobit vse svoje sile. Da bodo imele te sile za državo tem večjo korist, je treba, da se državni nameščenci zadovolji. Zadovoljnost pa je mogoča samo tedaj, ako je komu zagotovljen v materialnem oziru brezskrben obstanek. Zato mora smatrati vlada za svojo prvo dolžnost, da drž. nameščenca v polnem obsegu in v vsakem oziru obezbedi.«

Danes še nimamo povoda dvomiti o iskrenosti izjave vladnega šefa in to tem manj, ker je poslala vlada k anketi o službeni pragmatiki odličnega in državnemu nameščenstvu naklonjenega zastopnika.

Nepopravljiva škoda pa bi nastala, tako za državo kot za vsakega njenega nameščenca, ako bi mu vlada vzela vero. Ž nje bi umrlo upanje, s tem pa bi usahnili tudi liubezen. **Toda čas hiti in sila je velika;** zato ne glede na svoje resolucije željno upiram pogled na kraljevo prestolico, odkod se pojavi tisti Aleksander Veliki, ki v naše in naših rodnih rešitev dvigne smelo roko in preseka zamotani gordijski vozeli.

Zborovanje državnih nameščenec v Slov. Bistrici.

Vtorek, dne 18. oktobra t. l. se je vršilo tukaj zborovanje državnih nameščenec. Polno število udeležencev je pokazalo solidarnost tukajšnjih državnih uslužbencev vseh strok. Predsedoval je zborovanju predsednik nabavljalne zadrage, davčni upravitelj gosp. F. Pirkmaier. V jako stvarnem obšir-

tično dostojanstvo do smrti, ali pa je bil celo prepričan, da se z njim ves svet zruši? Mogoče pa tudi, da je bil eden tistih kmečkih modrijanov, ki tako radi poudarjajo: »Rasti trava ali ne rasti, kar dar mene ne bo!« —

In nad vse najivno je bilo, ako je drug dostojanstvenik nakazoval denar kar kratkim potom. Odkod naj se dobe zdaj dokazi za to, da je bila manipulacija z denarjem pravilna? Saj dotičniku lahko na besedo verjamemo, da je tako, kakor on trdi in da je bilo vse prav, kar je odredil, toda povsem neobičajno je, da bi se pri ugotovitvi računov sklicevali zgolj na verodostojnost te ali one osebe, pa naj je tudi njena poštenost vzvišena nad vsak dvom — ne glede na to, da je izključeno, da bi se mogel človek čez delj časa spomniti na vsako podrobnost ter navesti s popolno sigurnostjo, koliko je enemu, koliko drugemu nakazal. — Ne, red mora biti! Nisem eden tistih, ki bi se doslovno oklepali pravila: quod non est in actis, non est in mundo — toda smešno je, ako kdo misli, da je vsako pisanje odveč in da se kratkim potom lahko koga tudi — na smrt obsodi! — (Dolje prih.)

nem govora je predsednik orisal sedanjí obupni položaj državnih nameščencev. Poročal je o zborovanju delegatov v Beogradu glede službene pragmatike — o draginji — nadalje kako težko stališče ima nabavljalna zadruga, ker ne dobi od Saveza kredita. Predsednikovo poročilo so vsi navzoči s splošnim odobravanjem vzeli na znanje. Posebno se je zahtevalo, da se mesto Slov. Bistrica uvrsti v II. plač. razred draginjskih doklad, ker je obče znano, da so vse življenske potrebščine veliko dražje kot v Mariboru. Vloga z resolucijo in seznamom tržnih cen se je poslala predsedstvu pokrajinske uprave v Ljubljano. Istotako se je zaprosilo ministra g. dr. Kukovca, poslanca gosp. dr. Žerjava in predsednika Osrednje zveze, poslanca g. prof. Reiserja, da storé vse potrebne korake za izpolnitev upravičenih zahtev. Za zastopnika državnih uslužbencev v občinsko sodišče za pobijanje draginje je bil izvoljen čestni nadzornik g. Maks Rovšek.

Soglasno sprejete so bile sledeče resolucije:

1. Državni uslužbenci, zbrani dne 18. oktobra 1921 na zborovanju v Slov. Bistrici, pozivljamo in prosimo vlado ter vse merodajne činitelje, da proti naraščanju cen najvažnejših življenskih potrebščin energično kaj ukrenejo.

2. Ker so vkljub neznosni draginji naši prejemki ostali isti, prosimo, da se takoj izdatno povišajo, ker nam bo le na ta način omogočen obstanek.

3. Z ozirom na to, da so plače oficirjev še enkrat večje nego državnih uradnikov z isto kvalifikacijo, prosimo, da se plače državnih uradnikov izednačijo in temu primerno urede.

4. Za nabavo oblek, obuvala itd., naj se dovoli neoženjenim državnim uslužbencem mesečni nabavni prispevek v znesku po 200 din., oženjenim pa mesečno 400 din.

5. Državnim uslužbencem naj se rodbinska doklada za ženo in vsakega otroka po 5 din. na dan v smislu čl. 8 uredbe št. 60.001 „Uradni List“ št. 68 eks 21 od 1. maja 1921, naknadno nakaže in naj se z likvidacijo takoj prične.

6. Ker so cene življenskih potrebščin v Slov. Bistrici višje nego v Mariboru, vkljub temu pa je Slov. Bistrica v III. Maribor pa v II. plačilnem razredu draginjskih doklad, prosimo, da se ta velika krivica popravi in se Slov. Bistrica uvrsti v II. plačilni razred.

JOZ. ZAZULA:

Novi časi — nove razmere.

Kratko pred svetovno vojno je izšla knjiga: „Was erwarten wir von unserem Trüffolger?“ V njej je major-avtor opisal avstrijske vojake in posebno o naših vojaki je povdarjal, da so pijanci, kar se jim je pozneje velikokrat očitalo tudi na fronti. Naši listi so zadevo poprijeli in primerno zavrnil. Toda kaj se briga nemški častnik za naše dnevnike, ko niti jezika ne razume! Zato se mi je od gotove strani svetovalo, naj jaz odgovorim v kakem nemškem listu, in izbral sem si mesečnik: „Das neue Österreich“, skozi in skozi črno-rumeno porbarvane novine. Na dotično vprašanje mi je list odgovoril pritrjevalno, nakar sem rokopis napisal, varno zavil, z vrvičco prevezal in na ljubljanski pošti priporočeno oddal.

Tako storivši svojo dolžnost, sem mirno čakal, kdaj pride prvi kos manuskripta na dan. A zgodilo se je drugače.

Tri mesece po tem dogodku me namreč rovari okrajno glavarstvo na

7. V slučaju bolezni državnega uslužbenca, ki bi trajala več kot 6 mesecev, nima v smislu člena 23. uredbe št. 60.001 in št. 80.000 dotičnik kakor tudi žena in otroci pravice do dnevnice. Zahtevamo, da se ta kruta naredba, ki se protivi vsem še obstoječim zakonskim predpisom (§ 29. avstrijske pragmatike iz 1. 1914.), z ozirom na člen 24. iste uredbe takoj ukine.

8. S socialnega stališča naj se državnim nameščencem ter članom njihovih rodbin v slučaju bolezni daje brezplačna bolniška oskrba v bolnicah II. razr. in v vseh državnih zdraviliščih.

9. Ker Savez nabavljalkih zadrug v Beogradu še sedaj ni nakazal potrebnega obratnega kredita, prosimo, da vlada Savezu ukaže, da to takoj izvrši brezplačno ali k večjemu proti 1% obrestim. Vlada pa naj izpolni uredbo čl. 79. Ur. L. št. 9 eks. 1921 posebno glede znižane tarife na državnih železnicah in da iste ugodnosti tudi na južni železnici izposluje. Istotako naj Savez radi olajšanja v poslovanju sestavi „Pokrajinski podsavez“ v Mariboru in v Ljubljani!

Savez nabavljalkih zadruga državnih službenika u Beogradu.

Iz pravilnika o pozajmicama.

Na osnovu čl. 2. br. 7. pravila može se pozajmica odobriti samo onoj Nabavljalkoj zadrugi državnih službenika, koja je stupila u članstvo Saveza i koja uredno i na vreme ispunjuje svoje dužnosti po pravilima Saveza i po odredbama Uredbe od 5. decembra 1920.

Zadruga, koja želi dobiti pozajmicu, ima se posebnim pismom obratiti Savezu, izneti sve razloge i momente, po kojima se može oceniti potreba i važnost pozajmice, a uz to ima naročito istaći: koliko sumu pozajmice traži; u koju svrhu traži pozajmicu; rok, kada joj novac treba; te da li joj treba ukupna suma odjednom ili u ratama i u kojima; koje pokrće nudi za sigurnost pozajmice; kako, u kome roku misli povratiti pozajmicu; kome i koliko duguje u novcu i robi; da li je Zadruga otpočela rad; ako jest, koliko mesečno poprečno pazari; ako nije, zašto nije i kada će početi; vrednost isplaćene i neprodane robe.

Uz pismo po § 2. ima se priložiti, ako se i u koliko se to već ne nalazi kod

urađni dan v 1. Moja soproga, ki je kakor jastreb zasledovala vse, kar se je godilo okoli mene, je kar kopnela iz strahu, češ, obesili te bodo, saj je uprav v tistem času. — jeseni 1916. — najboji cvetela krvava justica. Ne da bi sploh vedela, za kaj gre, je videla vešala in puške v bujni domišljiji.

No, tudi jaz ne smem tajiti, da nisem bil radoveden, čemu me vabi glavar; piebrskal sem hitro vse koticke srca in obisti, a nisem mogel nikjer zaslediti, da bi se bil kdaj zaletel ali zagovoril, dasi sem imel v skritem predalčku res šopek takih idej, ki bi delale peklensko veselje marsikateremu avditorju. Ker sem se pa med vojno naučil molčati, se mi zasledovanja ni bilo bati. Radoveden sem torej čakal, kaj pride. Stopivši v glavarjevo pisarno, pa sem na široko pogledal, videč pred njim na mizi — moj za „Das neue Österreich“ namenjeni rokopis.

„Gospod kontrolor,“ povzame glavar z manuskriptom v rokah, „tukaj ste nekaj napisali, kar je ljubljanska cenzura zasegla, in policijsko ravnateljstvo mi je naročilo, naj vas zaslišim, da se opravičite!“

Saveza, sledeče: prepis pravila Zadruga sa prepisom klauzule ili rešenja o protokolaciji; prepis zapisnika svih skupština Zadruga, a naročito onaj, koji sadrži ovlaštenje skupštine, da Upravni Odbor može i do koje sume može zadužiti Zadrugu; prepise svih zaključnih računa (bilansa), kao i prepis polugodišnjeg bilansa, ako je završeno prvo poslovno polugodje; prepise svih izveštaja Upravnog i Nadzornog Odbora skupštini; broj zadrugara i udela; pe; primeraka „Matica“.

Sve ove prepise overava Zadruga svojim potpisom po odredbama svojih pravila.

Prispele molbe za pozajmice iznose se na rešenje prvog idućoj sednici Poslovnog Odbora, koji formuliše predlog za Upravni Odbor ili donosi odluku o pozajmici, ako je na to ovlašten od Upravnog Odbora.

Odluka Odbora ima se sa svim razlozima i uslovima pismeno priopćiti Zadrugi.

Kada Zadruga ispuni uslove, može u svako doba raspolagati odobrenom sumom pozajmice. Ako se u roku od tri meseca ne posluži pozajmicom, znači, da je od pozajmice odustala. Ako bi joj ova kasnije bila potrebna, ima se ponovno obratiti Savezu za odobrenje pozajmice.

Ako se Zadruga služi pozajmicom Saveza, ne sme se u to doba i bez odobrenja Saveza zaduživati na drugu stranu ni u novcu ni u robi.

Iz odobrene pozajmice ne sme se nikome ništa isplatiti bez pismenog naloga Zadruga. Nalog za isplatu mora biti potpisan po pravilima Zadruga i od lica, čiji su potpisi deponovani kod Saveza na „Matici“.

Telegrafski nalozi za isplatu izvršice se samo u onom slučaju, ako Zadruga traži, da se poštom i na njenu adresu novac pošalje, ili, da joj se doznači kod kojeg notorno solventnog novčanog zavoda.

Svi troškovi, koji su skupčani sa isplatom (poštarina, osiguranje, provizije itd.) padaju na teret Zadruga, pa Savez tim sumama tereti Zadrugu ili to odbija od isplate.

Pored tih troškova i pored interesa po § 5. Zadruga se može pri zaključivanju obračuna opteretiti samo sa sumom, koja je potrebna da se račun zaobli na potpune Dinare. Eventualna taksa za obračun pada tako isto na teret Zadruga. Posebne provizije, troškovi i t. d. ne će se zaračunavati.

„Te mi je lahko storiti,“ povzamem jaz, „ker je spis skozi in skozi patrijotičen in je samo odgovor na obrekovanja naših vojakov. Posebno konec je tak, da se mi ničesar ne more očitati.“

„in ravno konec so vam ovrgli,“ se posmeje glavar.

Res je bilo! Od trideset strani dolgega rokopisa so mi ovrgli zadnje tri vrste, ki so se glasile:

„Aus dem Gesagten kann man ersehen, dass das Volk stets seine Pflicht und Schuldigkeit, sowohl im Schützengraben, wie beim Steuertisch, oft auch gegen seinen Nutzen, getan hat, und das Übel in den oben näher beschriebenen Gründen zu suchen wäre.“

Ta „gegen seinen Nutzen“ je vojaško cenzuro razburil.

Glasom policijskega naročila sem torej napisal stran dolg zagovor, v katerem nisem ničesar preklinal, temveč besede samo pojasnil. Do tu je bila zadeva v redu; glavar je manuskript in zagovor spravil, poslal v Ljubljano, jaz pa sem čakal, kaj bodo ondi skuhal. Čakal sem od oktobra 1916 do avgusta 1917.

Interes na isplate i zaduženja (valuta) teče od dana isplate, odnosno od dana zaduženja Savezu, a interes na uplate i odobrenja iz dana uplate ili iz dana odobrenja Saveza.

Savez nije dužan opominjati Zadrugu, da o roku iskupi eskomptovane menice. Neiskupljene menice imaju se protestovati u zakonu određenom roku.

Odredjeni interes može Upravni Odbor povisiti ili sniziti, kada to traže interesi Saveza, sredstva njegova ili stanje na novčanom tržištu, a o tome ima običnim pismom izvestiti Zadrugu, ako povišenje ili sniženje interesa nije posledica promene interesne stope Narodne Banke.

Zadruga ima pravo u svako doba da traži zaključenje obračuna i da podmiri dug Savezu bez obzira na određen rok.

Upravni Odbor Saveza ima pravo, da otkáže pozajmicu Zadrugi: kada Zadruga prestane da bude član Saveza; kada Zadruga ne izvrši uslove, koji su za pozajmicu određeni; kada menice ne iskupi o roku ili inače pozajmicu o roku ne povrati, niti dobije produženje otplate; kada se bez odobrenja zadužuje kod drugih; kada stanje Zadruga ne pruža dovoljnu garanciju za sigurnost pozajmice; kada Zadruga ne šalje Savezu podatke o stanju i radu i kada u opšte ne izvršuje svoje dužnosti prema Savezu; kada Zadruga savišnu gotovinu drugde ulaže.

Ovaj pravilnik odobren je u sednici Upravnog Odbora, koja je držana 5. oktobra 1921. u Beogradu.

Savez nabavljčkih zadruga drž. službenika.

Upravni Odbor ovoga Saveza nas je naprosil, da prinesemo sledeće:

I.

Pojedine Nabavljčke Zadruga, pojedini činovnici a i činovnički organi u danim prilikama izjavljivali su svoje nezadovoljstvo sa radom Saveza, prigovarajući, da se ništa ne radi i za ništa ne brine. Savez nije hteo dosada, da na to reagira iz razloga, što bi to moglo da ometa pravilni razvoj poslova Saveza. Sada je otpala ta bojazan, i Savez izlazi pred javnošću, da ju obavesti o svemu, što je do sada učinio.

U prvom redu moramo naglasiti, da je nezadovoljstvo sa radom Saveza posledica onog preteranog našeg opšteg optimizma, kojim pratimo početak svake akcije, koja ide za tim, da poboljša naše ekonomsko stanje. Taj optimizam zagreje

sve nas u samom početku, a kada vidimo, da se teško ili polagano ispunjuje ono, što želimo, mi iz jedne skrajnosti predjemo u drugu iz preteranog optimizma u ogorčenost. To je opšta karakteristika našeg plemena i od te bolesti svi bolujemo. To Savez razume i shvaća, pa zato nikome ne zamera, jer je uveren, da je ta ogorčenost samo plod prirodnog nam optimizma.

Zatim moramo naglasiti, da svaka akcija, svaka ustanova sa zadatkom, da poboljša ekonomsko stanje, ma čije bilo, mora se postepeno i prirodnim putem razvijati. Skokovi su opasni i smrtonosni. To naročito vredi za Savez, koji ima onako ogromne i onako važne zadatke. Smrtni greh bi bio jednim prenatragljenim ili nepromišljenim ili preuranjenim korakom upropastiti jednu ustanovu, od koje svi toliko očekujemo.

Tako isto moramo napomenuti, da svako poduzeće u samom početku ima da savlada bezbroj svakovrsnih poteškoća. U današnjim, nesredjenim vremenima te su poteškoće još i veće i brojnije, a naročito za ustanovu, kao što je Savez. Ustanova, kao što je Savez, mora u prvom redu da očisti teren rada, da izvidi teren za temelj, pa tek onda, da postavi čvrst temelj za buduću zgradu. Ako to nije izvršeno kako treba, zgrada će se, ma kako lepo izgledala, jednog dana razrušiti i zatrpiti sve njene stanovnike, pa čak ni komšijama ne će biti lako.

Sve ovo treba imati na umu, kada se sudi o dosadašnjem radu Upravnog Odbora Saveza.

II.

Savez je osnovan 8. maja o. g. Što nije pre osnovan, za to nije kriv Upravni Odbor, šta više možemo istaći, da ne bi ni tada bio osnovan, da se za to nisu zauzeli neki članovi Upravnog Odbora i pripremili sve, što je bilo potrebno za osnivanje.

Upravni Odbor Saveza izabran je na konstituirajućoj skupštini. Izabrano je 18 lica iz raznih krajeva naše domovine i to sporazumno i bratskim dogovorom, kako to dolikuje predstavnicima zadrugnih organizacija. Izabrani su iz svih redova državnih službenika, a bez ikakova obzira na versku ili plemensku pripadnost. Izabrani su dakle oni, za koje se misli, da su najposposniji za taj posao.

Upravni Odbor je odmah sutradan odredio sednicu, da izvrši one formalnosti, koje su potrebne za protokolaciju Saveza, bez koje Savez pravno ne po-

stoji. Već na tom najprvom koraku našao je na poteškoću, koja je izgledala nesavladiva, naime: Savez je osnovan po Uredbi, a sudovi u Srbiji tada nisu priznavali Uredbe, jer im nisu davali snagu zakona. Tim teže je bilo sudu, da prizna ovu Uredbu, jer po zakonu o zemljoradničkim i zanatskim zadrugama u Srbiji može da postoji samo jedan Savez Zemljoradničkih i jedan Savez Zanatskih Zadruga. Uredbom se dakle menjao jedan pozitivni zakon, i sud je stao na stanovištu, da ne sme i ne može protokolirati Saveza. Upravni Odbor nije klonuo pred tom ogromnom poteškoćom, on je potražio i našao puta i načina, da se otkloni. Što je za to trebalo puna dva meseca, Upravni Odbor nije kriv, kao što ne bi bio kriv, da mu uopšte nije pošlo za rukom, da se Savez protokoliše. Savez je dakle ipak protokolisan i to svršetkom juna. Do dana protokolacije nije moglo ni smelo biti stvarna rada.

Medjutim i u tom vremenu, od osnivanja do protokolacije, Upravni Odbor nije stajao skrštenih ruku. On je posvršavao sve one sitne formalnosti, koje su se mogle svršiti bez i pre protokolacije.

Upravni Odbor je odmah uzeo u pretrjes pitanje personala i pitanje prostorija Saveza, bez čega ne može biti ni reči o radu.

Članovi Upravnog Odbora su sve aktivni državni službenici, pa, ma koliku dobru volju imali, ne mogu da obavljaju poslove Saveza, jer su vezani svojim službenim dužnostima i svojim privatnim poslovima. Zato je odmah odlučeno, da se raspiše konkurs za mesto upravnika Saveza, pa da ovaj organizuje Savez. Na raspisani konkurs prijavilo se petnaestak kandidata, ali je Upravni Odbor našao, da ni jedan nema sve potrebne uslove za to mesto. Zato je odlučio, da se popune mesta šefova odeljenja.

(Konec prihodnjič.)

JOS. KLOPČIČ:

Disciplina navzgor in navzdol.

(Konec.)

Seveda, porečete, sem imel posebno srečo s podrejeci. Mogoče. Gotovo pa je, da imajo nekateri sluge, pomožni uradniki i, dr. posebno nesrečo z nadrejeci. Čital sem, da so bili izvestni predstojniki, ki so dajali po uradnih skurah žagati svoja drya, ki so zlorabljali uradne sluge za nosače svojih nadutih žen, da

Pasji dnevi pa so mi vzbudili zanimanje in radovednost, kaj je z rokopisom.

Pišem torej policijskemu ravnatelju v Ljubljano, kateremu zadevo še enkrat pojasnim, s končno zahtevo, naj akt rešijo ali pa postopek nadaljujejo, ker si kot uradnik ne dam ničesar očitati. Štiri najst dni kasneje pride na slovensko vprašanje slovenski odgovor, da so mojo zadevo poslali sodišču II. soške armade. Ne hodi len, sedem za mizo in napišem vlogo na sodišče II. soške armade s pristavkom: ali manuskript, ki je zame toliko in toliko vreden, nazaj, ali naj pristopek do končne odločitve nadaljujejo!

Sodišče II. soške armade se je pa baš v istem času selilo (jeseni 1917.), ker je fronta hitela v Italijo, in odgovorili so mi, da je moja uloga odposlana divizijskemu sodišču v Gradec. Ker smo že tako daleč, pojdimo do konca, sem si mislil in poslal tretjič prošnjo, sedaj v Gradec, z alternativno, ali rokopis nazaj ali postopek nadaljevati.

Čakal sem tri mesece, po treh mesecih mi pa je okrajno glavarstvo v L. na Notranjskem poslalo meseca prosenca 1918. rokopis v Celovec z graško pripombo, da je zadnje tri vrste natisniti prepovedano. — Tako sem torej zadevo dognal do konca in po poldrugem letu rokopis zopet imel.

V tem času se je po svetu spreminilo marsikaj, in moje delce je nekoliko zastarelo; vsebina je bila sicer še vedno aktualna, toda knjigi, ki je izšla skoraj pred dvema letoma, sedaj odgovarjati, je bilo nekoliko prepozno. Po vsebini rokoka sem namreč avtorju svetoval, naj pusti uboge vojake pri miru in ako hoče državi res kaj koristiti, raje zagradi našo javno upravo, naše šolstvo in uredi plačilne razmere pri duhovščini, kar sem na številnih praktičnih zgledih temeljito dokazal. — Na vse to so pa gospodje molčali! Ker sem pa ostal trdovraten do konca, sem si mislil: Ako je bil avtor knjige »Was erwarten wir von unserem Thronfolger?« tak mož, da je svoje obrekovanje naslovil naravnost na prestolo-

naslednika, čemu bi jaz ne bil toliko pogumen, da bi ne poslal svojega resničnega zagovora — kabinetni pisarni na Dunaj, ker je bil prestolonaslednik postal medtem cesar. Ob primerno kolokovan (to pôt nisem pozabil na kolek!), v izbranih besedah sestavljeni ulogi je rokopisek romal na Dunaj.

Točno dve leti od časa, ko sem rokopis oddal na ljubljanski pošti, dobim pôtom deželne vlade v Celovcu, avgusta 1918., od kabinetne pisarne vrnjeno delo s pripombo: »Das eingesendete Manuscript wird nach genomener Einsicht dem Verfasser mit dem Bemerkungen rückgestellt, dass neue Zeiten neue Verhältnisse bringen werden!«

Tako se govori! Ako je sploh kdaj kabinetna pisarna uganila resnico, je bilo v tem slučaju, kajti par mesecev kasneje se je pričela Avstrija krhati in v jeseni 1918. smo pozdravili Jugoslavijo, katero nai Bog živi v boljših razmerah in z boljšimi uradi, kakor smo jih imeli v stari Avstriji!

so jih pošiljali po vsak kolek posebej, skratka da so smatrali svoje podrejenca za neplačane svoje lakaje! A vrhu tega so bili z njimi sirovi, ošabni in do skrajnosti umazani! Takih tovarišev me je sram, in le zaradi takih nesramnih izkoriščevalcev se sluge upravičeno pritožujejo. Ljubeznivemu, pravičnemu in vedno korektnemu uradniku poide vsak sluga prav rad po par cigaret, po črno kavo, po to in ono, samo če utegne. Zakaj vsak nameten sluga ve, da roka roko umiva, in vsak se zaveda, da koristi le uradu, ako s svojo uslužnostjo štedi predstojniku čas in trud.

Kje se torej disciplina pričenja in kje končuje? Na to more odgovoriti le čut. Zvestoba za zvestobo, uslugo za uslugo! To velja v vsem našem življenju, a velja zlasti v uradu. A imejmo predvsem t a k t! Der Ton macht die Musik! Tudi zahtevati in ukazovati je treba — znati! So pa predstojniki, ki ne izhajajo z nikogar, ker so brez čuta in brez takta. Zanimajte se za njih zasebno življenje pa zveste, da imajo pekel tudi v obitelji ter da se jih boje v vseh javnih tokalih. Taki tipi so seveda potem tudi nesreča za sluge i. dr.

Ali bo g. J. S. z mojim odgovorom zadovoljen? Mislim, da sem bil objektivni na obe plati. Zakaj povdaril sem, da se čisto greši na tej in na oni strani. Ni žaliti, da je v nekaterih mlajših ljudeh preveč neutemeljene samozvesti in v nekaterih slugah preveč občutljivosti, ki nač izhaja iz nesrečne povojne psihoze. Vsi, ki smo resnični demokratje, si ne želimo nazaj časov, ko je že bore kontrolor izginjal v oblakih in je bil ravnatelj ali nadsvetnik napol božansko bitje. Zahtevati pa moramo pametne, resne discipline. Renitentnosti ne smemo trpeti, a tudi hlapčevstva ne maramo. Res je, da je dandanes v javni službi marsikdo, ki se je navadil lenarjenja in upornosti med vojno in po vojni. V uradu ž njim ne imejmo dolgo pardona! Posvarimo ga dvakrat, trikrat, potem pa, če se ne poboljša, naj gre raiši med verižnike, kjer bo našel gotovo toliko sreče, da bo čez par let blagroval uro, ko smo mu pomagali iz stanu, ki brez discipline ne more obstojati. Kdor pa hoče biti javni uslužbenec, se odpreduje absolutni osebni svobodi z dnem, ko prestopi uradni prag.

Dostavil bi rad samo še dvoje, dasi ne spada poponoma k temu vprašanju.

Ljubim vse človeštvo, ljubim vse živali, vso naravo. Z vsem izhajam izvrstno, in — ne laskam si — vse izhaja lahko tudi z menoj. V moj urad prihaja razen moških dan na dan truma starih in mladih žensk, deklet, žen, vdov, z otroki in sirotami. In otroci kar silijo vame, ker čutijo, da sem njih prijatelj, in ženske in moški me iščejo tudi desetkrat, dasi imam tudi namestnika (čmernega, samega sebe naveličanega starega samca), ker vedo, da sem vliuden in imam srce. A sem vendar včasih presneto oster in strog! In živali, cvetlice, drevje, gore... vse, vse uživa moja ljubezen! Moje egoistično ljubezen: zakaj brez te ljubezni bi bil tudi jaz postal čmerikav, siten in puhtlo domišljav papirni molli, dolgočasen birokrat... In rad se pomenim s kmeti, delavci, cestnimi pometarji... saj so mi vsi zanimivi s svojimi posebnimi naziranjmi in interesi ter so moji rojaki.

Ali vzlic svojem najširšemu demokratizmu se ne bratim, se ne družim z nižjimi ali celo najnižjimi. Moja izobrazba, moje obzorje, moja socialna stopnja tvori vedno neko mejo, preko katere ne morem, ne smem in nočem. Sem de-

mokrat do skrajnosti, a ne dalje! In tak sem tudi napram svojim podrejencom.

Drugo pa je: Uradovati in vsako delo je treba opravljati z veseljem in neumrljivim humorjem. Kdor in nima, je siromak. Jaz imam oba in s 50. letom ju imam celo dosti več, nego sem ju imel s 26. letom. Veselja in humorja torej želim predvsem svojim tovarišem, najnižjim tja do najvišjih vrst! Potem boste izhajali med seboj izvrstno, vsekakor pa boljše kakor izhajate nekateri po nekaterih uradih.

Zanimajte se še za karkoli, za knjigo, umetnost, turistiko, šport, telovadbo, plet svojih birokratskih dolžnosti, pa uvidite, koliko lažje boste delali svoje enolično uradno opravilo, koliko vedrejša, jasnejša, prijaznejša bosta vaša duša in značaj! Ostavi vas vsa smešna nadutost in domišljavost, ker izprevidite, kako ste ničevni in malovažni v vesoljstvu narave ter v ogromnosti historičnih osebnosti. Zavedite se, da ste uboge pare, ki jim je največ vredna zavest, da ste omikani in blagi ljudje.

In ko se tega zaveste, boste ljudomili in prijazni navzdol in boste uslužni, postrežljivi ter prostovoljno pokorni navzgor!

Tako živim jaz in mi ni bilo in mi ni žal.

Kot brata pozdravljam člankarja »Poštne Glasnika« in J. S. iz Kranja.

Položaj državnega nameščenca.

Iz referata na zborovanju javnih nameščencev dne 11. oktobra v Celju.

Ko se je izdala uredba glede draginjskih doklad, ki je stopila s 1. oktobrom 1920 v veljavo, je bila draginjska doklada določena za državne uradnike s prejemki do letnih 3399 K v znesku po dnevno 68 K.

Za neukazne uradnike in sluge določila se je z isto uredbo draginjska doklada po dnevno 56 K.

Z ministrsko naredbo z dne 28. aprila 1921 D. R. br. 60.000 (»Uradni list« št. 57) prevedla se je temeljna plača državnih nameščencev, veljavno od 1. maja 1921, na dinarje. V istem času pa se je uvrstilo mesto Celje v III. draginjski razred ter se je državnim uradnikom z letno sistemizirano plačo do 6999 K (do všteti VII. čin, razreda) skrhila zgoraj omenjena dnevnicca od 68 K na dnevno 60 K.

Z naredbo dne 6. junija 1921 K. D. R. br. 80.000 (»Uradni list« št. 68) povišala se je ta draginjska doklada za 10%, to je dnevno za 6 K, tako da znaša danes 66 K, in sicer za uradnike do všteti VII. čin, razreda.

Potemtakem se je draginjska doklada izza časa prvotnega povišanja povodom prevedbe na dinarsko plačo znižala dnevno za 2 K, a pri tem se je odpravila tudi še aktivitetna doklada. Pisarniško pomočniško osebje pa itak še do danes ni deležno prevedbe na dinarsko plačo in tudi ne 10% povišanja doklade, tako da ima še danes draginjsko doklado po 56 K in dnevnicco po 2 K 85 vin.

V isti dobi (oktober 1920 — oktober 1921) pa so se cene na trgu zopet znatno dvignile.

Stanovanja so se po novi stanovanjski naredbi podražila 3 do 4-krat ter moramo poleg tega plačevati še za različne pritikline, kakor so luč, greznice, dimnikarja itd.

Meso je danes sicer na prejšnji stopinji cene, bilo pa je med tem časom že za 50% dražje in se cene baš sedaj, posebno zaradi forsiranega izvoza živine,

zopet dvigujejo, tako da se lahko računa z zopetnim občutnim podraženjem.

Tobak je stopil v ceni za približno 50%.

Posebno težko prizadeti so oni oženjeni državni uradniki, ki imajo šoloobvezne otroke, ker so se cene šolskim potrebščinam povišale od lanskega leta za najmanj 600—800%.

Zaradi letošnje velike suše so se tudi navadni poljski oziroma vrtni pridelki (kot n. pr. salata, zelje, ohrovt itd.) na celjskem trgu podražili za približno 100 do 200% v razmerju s cenami pretečenega leta in se cene še vedno od dneva do dneva dvigujejo.

Preračunajoč razmere med cenami življenskih potrebščin v oktobru 1920 in sedanji na eni ter prejemki državnih nameščencev okt. 1920 in sedaj na drugi strani, prihajamo do sledečega zaključka:

a) prejemki so se po prevedbi kronskega temelja plače v dinarski sistem, všteti 10%-no povišanje, povišali povprečno za 13¼%;

b) cene življenskim potrebščinam pa so se izza oktobra 1920 do danes povišale poprečno za 87% (v nekaterih bistvenih primerih celo za 100—200%), tako da bi le še ponovno 75%-no povišanje spravilo plače v adekvatno razmerje z obstoječo draginjo.

Ali je čuda potem, ako je naša revščina dosegla vrhunec? Priti more le še katastrofa. Kar smo si bili prihranili v mirnem času, smo že davno vse porabili. Danes menda ni nobenega političnega državnega uradnika med nami, ki bi ne bil že do vrata zadolžen. Tudi med drugimi državnimi nameščenci ne bo mnogo bolje.

In kaj potem, če kdo poleg te misli še oboli? Ali če mu zbolijo žena ali otroci ali vsi skupaj? Kdo mu plača zdravnika, kdo medicino? In, ako vsa oskrba in nega doma ne pomaga ter je treba oddati bolnika iz državnonradniške rodbine v bolnišnico, kdo trpi, kdo plača za špitalske stroške? Žena v špitalu, doma beda, otroci razcapani, gladni in bledi, kamor pogledaš, nikjer nič kot sami dolgovi — uradnik pa sedi v uradu, glavo polno skrbi in žalosti, in dela za domovino in državo.

Državni uradniki nismo nikjer zavarovani, niti zoper nezgodo, niti zoper bolezen. Dočim je dandanes skoro vsak najpreprostejši manualni delavec za slučaj nezgode in bolezni preskrbljen z obligatnimi ali vsaj fakultatnim zavarovanjem, dočim je po poselskem redu celo vsaka dekla zavarovana za slučaj bolezni, četudi le za 28 oziroma 14 dni, je državni uradnik v tem oziru popolnoma prepuščen samemu sebi. Svojčas so člani uradniških rodbin pri nas imeli razne ugodnosti v kopališčih in zdraviščih, danes je to vse odpravljeno. In pri tem so še ljudje in celo stranke, ki pravijo, kako se nam državnim uradnikom dobro godi, kako horencne plače imamo itd.!

Pa ne samo to, da je državni uradnik za časa bolezni quantite negligable, on je, ako traja njegova bolezen več nego 6 mesecev, naravnost obsojen v pogin z žene in otroci vred.

Nedavno je namreč izšla okrožnica, glason katere se državnim uradnikom po 6 mesečnem bolehanju ukinejo vse osebne in družinske draginjske doklade, tako da mu ostane gola temeljna plača (v IX. čin, razredu K 933.33.)

Zakaj sino politični uradniki kot reprezentanti vlade in njeni eksekutivni uradniki najslabše plačani, nam je zagotetka. Zamislimo se samo v eksponirano pozicijo, ki jo zavzema politični uradnik! Prihajajo naredbe o zasledovanju in zati-

ranju državnemu obstoju nevarnih demonstrativnih dejanj, izdajajo se obznanje proti komunistom itd. Pri vseh teh nalogah igra politični uradnik gotovo največjo, najodgovornejšo in celo izvršilno vlogo.

Njegova služba pa ni le odgovorna, temveč tudi nekako permanentna. Izbruhne štrajk tam kje v kakem rudniku ali na železnici — ne vprašajo te nič, ali je dan ali noč, odriniti moraš s prvimi vlakom. Baš ta primer govori za gotovo paralelo med vojaško in civilno, politično službo. In vendar — kolika razlika med prejemki oficirja in onimi političnega uradnika!

Pa ne samo proti sovrstnikom iz oficirskega stanu smo politični uradniki v vseli ciziri prikrajšani, temveč smo na slabšem tudi nego sodniki, učitelji in železničarji. Pri tem ponovno poudarjamo, da jim te prioritete niti najmanj ne zavidamo, temveč da jim njihove pristojbine iz srca privoščimo, ker se zavedamo, da tudi one še ne odgovarjajo vladajočim draginjskim razmeram. Edino, česar se uvidevamo, je to, zakaj in čemu to diferenciranje od sloja do sloja oziroma od kategorije do kategorije.

Železniškim uradnikom se je nedavno (z naredbo z dne 26. junija 1921, št. 292, »Uradni list št. 113) priznala sledeča doklada: uradnikom od 6.—11. čin. razreda dnevno 80 K., poduradnikom 72 K., slugam 64 K. Mi smo torej glede osebnih draginjskih deklad samo za 2 K na boljšem nego železniški sluga, za 6 K pa na slabšem celo nego železniški poduradnik, dočim zaostajamo glede teh doklad za železniškimi uradniki za celih 14 K dnevno, torej mesečno za 420 K!

Da ne govorimo o bančnih uradnikih, o inženirjih v privatnih podjetjih itd., raj v ilustracijo navedemo le še, da zahtevajo strokovni manualni delavci danes že 20 - 30 K od ure, kar znaša na mesec od 4160 do 6240 K. Kaj so v primeri s tem naše plače, če se upošteva vse to, kar se v službenem, kulturnem in družabnem oziru zahteva od nas in kaj od delavca?

Je pač naravno, da išče vsak delojemalec oziroma uslužbenec vsaj to, da si pokrije svoje najnujnejše življenske potrebe: hrano, stanovanje in obleko zase in družino. Ako pa njegova plača ne dosega temu primerne višine, je mogoče le troje: ali si pomaga potom sredstev, ki po čisti morali niso dovoljena in čista, čemur po navadi pravimo bakšiš oziroma korupcija, ali pa si poišče drugo službo s primernejšimi dohodki, ali pa se izpostavi počasnemu, toda gotovemu fizičnemu in moralnemu propadu.

Marsikateri izmed še službujočih se gotovo tudi sam že ukvarja in računa z mislijo na ostavko. Ostali pa, ki so priklenjeni na svoj poklic in ne morejo spreminiti svoje službe, so zakopani čez glavo v dolgovi in živijo v posmeh stanov, ki so bili včasih v vsakem oziru pod njimi, ki so se pa znali z raznimi brezobzirnimi sredstvi, n. pr. z veriženjem, štrajki, bakšičem in drugim izrabljanjem povojne konjunkturo dvigniti daleč nad nivo inteligenta — državnega uradnika.

Da je to stanje nadalje nevzdržljivo, je jasno. Že ugled države zahteva takojšnjo in temeljito remeduro.

F. VAJDA (Ptui):

Uradnik — brez zaščite.

Državni uslužbenci nismo nikdar imeli z rožicami postlano. Plače so bile takšne, da smo komaj životarili, toda bile so gotove in tudi za starost smo bili zavarovani. Znan je nemški izrek, da uradnik ima figo (v originalu stoji krepkejši

izraz), a to ima sigurno. Pa še nekaj smo imeli: socialni ugled in spoštovanje. Uradnik je bil v javnosti takorekoč nedotakljiv. Tudi če je res kaj zagrešil, se zadeva ni dolgo vlačila po listih, temveč so ga tiho prestavili ali tudi odstavili in stvar je bila končana.

Iz časa, ko sem bil tihi sotrudnik »Slovenskega Štajerca« in »Sloge«, se spominjam, da je uradništvo dobilo ostre pritožbe zoper okrajnega glavarja v Brezicah (imel je neko italijansko ime, katero sem pozabil). Informirali smo se pri zanesljivih ljudeh, potem pa v listu navedli kratko in jasno samo suha dejstva brez psovania in namigovanja. Dotično število smo poslali namestništvu v Gradec, ministrstvu na Dunaj in državnemu poslancu dr. Ploju. V kratkem je bil glavar premeščen v Gradec. Gorje pa listu in uradniku, ki bi krivično napadal uradnika!

Tako je bilo nekaj. Danes smo materialno uničeni; prejemki so 10—15-kratni predvojni, cene pa 30—60kratne. Z materialnim položajem se je poslabšal tudi naš socialni ugled. Prej je država ščitila uradnika pred političnimi strankami, danes sme vsak, komur se ziblji, anonimno v listih, državni poslanec pa tudi javno na shodih napadati in blatiti državnega uradnika. Političnim strankam ni dovolj, da nam ne privoščijo potrebnih prejemkov in nas uničujejo materialno, ubiti nas hočejo tudi moralno.

Najboljši dokaz za to je slučaj dr. Pirkmaierja, vodje okrajnega glavarstva v Ptuiju. Pred prevratom je bil edini slovenski konceptni uradnik pri glavarstvu in pribežališče slovenskega prebivalstva. Neštetokrat je moral slišati očitanja, da je njegov oddelek »windisch«. Ornič, Markhl in drugi so hodili h Claryju, naj premesti Pirkmaierja iz Ptuj: nekorektnosti mu niso mogli očitati, svojo zahtevo so utemeljevali edino z narodno-političnimi razlogi. Namestnik Clary jim je odgovoril, da je ptujski okraj za prehrano Gradca in dežele zelo važen in dr. Pirkmaier pri gospodarskem oddelku okrajnega glavarstva nenadomestljiv. Dr. Pirkmaier je ostal v Ptuiju, in to je bila sreča ob prevratu. Več mesecev po prevratu je bil edini konceptni uradnik na okrajnem glavarstvu. Delal je noč in dan, kakor večina uradnikov v tisti dobi. Večkrat sem imel opraviti pri njem; po dnevi ni bilo časa, šel sem po večerji in ga našel v pisarni! In zahvala za to?

Nekomu se je zameril — saj niti Bog ne more vsem ustreči — začeli so se napadi v »Straži«, ki je s svojega opozicijskega stališča z veseljem prinašala vse, kar je bilo zoper vladu in njene organe. Dr. Pirkmaier je pošiljal popravke, tožil odgovornega uradnika, narodnega posl. Pušenjaka, toda pisma se poslanci niso mogla dostaviti: že ga je pismo iskalo v Mariboru, je bil naslovljenec v Beogradu in obratno. Dr. Pirkmaier je zahteval uradno preiskavo zoper sebe.

Spomladaj je bila revizija, ki je trajala kakih 8 dni in je našla ptujsko glavarstvo v vzornem redu. Poslovanje ptujskega glavarstva se je priporočalo drugim v posnemanje. Toda vladi se ni zdelo vredno, da bi o izidu revizije poročala javnosti in tako dala svojemu uradniku javno zadoščenje za neopravičene javne napade.

Napadi so se nadaljevali. Ker dr. Pirkmaier ne hodi bos in raztrgan, kakor bi morali uradniki po svojih dohodkih, zato so nezaupneži sumničili, da krade državni denar. Tega pa niso videli, da ne pije, ne kadil ne kvarta, ne veseljači, temveč živi skrajno skromno samo za svoj

urad in za svojo rodino. Vrhunec so napadi dosegli na shodu NSS dne 8. septembra t. l. v Ptuiju. Ne vem, kaj je poslanec Brandner po svojem poklicu; toda četudi ni bil uradnik, bi vendar kot zastopnik socialne stranke moral imeti toliko socialne pravičnosti, da ne napada najrednejšega uradniškega stanu, h kateremu pripada tudi velik del pristašev NSS. Ne vem, kdo je gospodu Brandnerju pripovedoval, da je dr. Pirkmaier pred prevratom Slovence v uradu nahruljeval, češ: »Tu se ne govori slovenski.« Tega kratkomo ne morem verjeti, ker poznam dr. Pirkmaierja, ki si je n. pr. za življensko družico izbral narodno učiteljico in v dobi, ko bi Nemka več koristila njegovi karieri. Meni je priprosto kmet, pristaš SLS, župan Veršič od Sv. Marka, piše Ptuiju pripovedoval ravno nasprotno; neki posestnik Slovenec je v uradu začel govoriti nemški, dr. Pirkmaier pa je obrnil na slovensko, češ: »bomo se tako tudi razumeli«.

Vsa zadeva se razjasni pred sodiščem. Prepričan sem, da se bo izkazala dr. Pirkmaierjeva nedolžnost. Toda kdo mu povrne večmesečno vznemirjenje in razburjenje? Kdo mu povrne moč in energijo, katero je potrošil v tem boju? Kdo mu povrne duševno čistost, katero je imel prej in katero je porabil v korist svojega urada in države? Kdo povrne državi škodo, ki je nastala, ker se moralno ubija njen delavec? Kdo mu povrne zaupanje prebivalstva? Kajti semper aliquid haeret. In če bi bil dr. Pirkmaier kaj zakrivil, ali narodni poslanec ne najde pota in sredstev, da izsili njegovo kazen brez razburjanja vse javnosti?

Prijatelji dr. Pirkmaier naj mi ne zameri, da pišem o njegovi zadevi. Toda smatram za potrebno, da se v stanovskem glasilu razpravlja o takšnih slučajih, ki kažejo kako brezpraven in brez zaščite je danes državni uradnik. Ta slučaj jasno kaže, kako malo stanovske zavednosti in solidarnosti je med uradništvom. Predstojniki so tudi uradniki in bi morali imeti toliko sočutja z mlajšim tovarišem, da ga ščitijo in ne dopustijo neskončne gonje zoper nega, zlasti če so se z revizijo prepričali o pravilnosti njegovega uradovanja. Prepričali pa so se menda, sicer bi dr. Pirkmaier ne smel biti več na svojem mestu. Na drugo stran te zadeve si ne smam niti misliti, da bi kdo izmed državnih uslužbencev iz zavisti ali maščevalnosti mogel razširati te govorice ter tako izpodkopavati ugled našega stanu. Če bi bilo kaj takega mogoče, potem tužna nam majka, potem je brezupen ves boj za naše pravice in za naš ugled!

IVAN GORAZD (Višnja Gora):

Pobijanje draginje.

Včeraj je sklicalo tukajšnje županstvo uradništvo in delavstvo, da volita vsako po enega člana v sodišče za pobijanje draginje tega sodnega okraja.

»Čakajte, verižniki in navijalci cen!« — sem si mislil — »sedaj bo pa enkrat vaših neizmernih dobičkov konec.« Trdno sem sklenil, da se volitve udeležim in če bi bil sam v to sodišče izvoljen, da bom neizprosno nastopal proti tem ljudskim pi-javkam — seveda v mejah zakona.

Moja žena me je sicer prosila, naj se nikar ne vtičem v to reč, ker bi potem pri mesarjih dobila same kosti ali pa še teh ne, gotovo pa ne kakega jajca, mleka ali drugih takih dobrot pri kmetičah. Toda jaz sem ostal neizprosno, češ, saj je kazeno za tako postopanje.

„Začnem torej prebirati in proučevati naredbo o dobijanju draginje, ali glej spaka nikjer ne najdem, da bi morale kmetice omenjene dobrote moji ženi prodajati, in ker se teh sicer na deželi ne dobi, mi je tako upadel nehote pogum. Sprevidel sem, da sem bom moral odpovedati ali tem dobrotam ali pa sodelovanju pri pobijanju draginje.

„Korajža velja!“ se hrabrim dalje. — „Sai se brez tega tudi da živeti; sicer se pa lahko žena vozi v mesto in tam nakupi vsega potrebnega. — Kaj za par sto kronc sem ali tja! Saj kamor posežem, tam jih ni.“ In prebiram dalje navedeno naredbo. Snov se mi zdi nekako znana in res se domisljam, da sem od početka vojne sem že čital nebroj takih in enakih naredb, ki so menda še vse v veljavi — vsaj slišal nisem še, da bi bile preklicane. Čemu torej še ta?

Ker pa ve vsak človek, da je draginja med vojno, posebno pa še po vojni pri nas vključ vsem tem naredbam vedno le rastla in še raste, je bilo gotovo treba nove naredb, čeprav je vsak človek prepričan, da take naredb naraščanja draginje ne ustavi. Še manj pa draginjo zmanjšajo.

Take naredb so torej le „Blažev žegen“: pa zakaj?

Na prvi hip si mislim, da najbrž zato, ker se ne izvršujejo. Res, prej, pod Avstrijo, ko so se naredb izvrševale, je draginja tako rastla kakor raste sedaj. Vendar pa tudi sedaj večkrat slišimo, da so kje kakega verižnika zaprli in obsodili. Torej bi to moralo nekaj zaleči, a če ne zaleže, mora se vzrok iskati drugje. Mislim torej, kako bi se dala ta naredba natančno izvesti in začnem računati, kako bi se določile najvišje cene n. pr. za meso.

Tukajšnji mesar je doslej prodajal nekaj časa kilogram po 20 K, sedaj je pa poskočil na 24 K. — torej bi se morala cena določiti na 20 K mesarja pa zaradi povišanja cen kaznovati. Ali ko začnem izpraševati, kaka je cena živini, mi pove, da jo izvozniki plačujejo po 24 do 30 K kg žive teže. — Kake cene naj se potem določijo mesariu? — Če se določi mesu cena na 20 ali 24 K kg, ga mesar vendar ne bo mogel po tej ceni prodajati, in ni je sile na svetu, da bi mu zabranila ustaviti delo. Tako bom torej jaz stradal. Stradal bom pa seveda tudi, če bo mesar sekal meso po 30 K kg ali pa še dražje, ker si v tem slučaju mesa privoščiti ne bom mogel ali enkrat na teden se bom pa le še morda do sitega naedel.

Kakor vidimo, se za meso ne dajo določiti najvišje cene, pač pa bodo cene takoj padle, ako se prepove izvoz živine, ali pa vsaj s carino ali na neki drugi način — najbolje bi bilo ves izvoz monopolizirati — omejiti. Toda padanje naše valute? Izvoz je manjši nego uvoz, zato naša valuta pada. Da se valuta dvigne, je izvoz povečati! Treba torej izvažati tisto, kar inozemstvo zahteva in dobro plačuje! To pa je živina. Ako živine ne izvažamo, smo torej še na slabšem. Circulus viti-
osus...

Določanje najvišjih cen je imelo dosedaj vedno le ta uspeh, da je blaga zmanikalo in so bile cene potem še večje, ker se je blago za vsako ceno na skrivnem nabavljalo. Tudi uvoženemu blagu se ne dajo cene določiti, vsaj po tej zadnji naredbi ne, ker nikjer ne stoji, da mi mora trgovec povedati, po kaki ceni je blago nabavil. Pa tudi če bi mi trgovec pokazal račune, bi že moral biti veččak, da bi izračunal, koliko njega stane vožnja, carina, režija in drugo, da bi potem določil primerno ceno, in ker ni pričako-

vati, da bi se pri občinskem sodišču dobil tak veččak, je torej naredba v tem oziru neizvedljiva.

To spoznanje mi je vzelo precej poguma; a vendar sem šel volit sodišče, da bi kdo ne rekel, da se odtegujem delu za splošno korist.

Pred volitvijo nam pove župan, da je že več prestopkov naredb za pobijanje draginje naznanjenih; tako mesarica, ki prodaja ob nedeljah slanino na trgu, ker je v enem dnevu poskočila s ceno od 72 na 74 K pri kg, a vsi, ki morajo slanino kupovati, so prišli prosit, naj se je nikar ne kaznuje, ker bi sicer več ne pripeljala slanine na trg. Potem bi morali uživati nezabeljene jedi, ker ni v celem okraju masti na prodaj, prašiča si pa letos nihče ne bo mogel nabaviti.

Ovaja je tudi nekdo, da je dvignil ceno jajc od 2 da 4 K pri komadu, ta pa se še v neki kanibalski slovenščini zagovarja, češ, da je moral ceno jajc dvigniti, ker bi jih drugače ne mogel nabaviti, a on mora po nekem ministrskem naročilu jajca izvažati, da je cena primerna svetovnim cenam v tujih valutah in ne vem kaj še vse — torej dokazan slučaj vsestranskega verižništva, ki zasluži najvišjo, v naredbi navedeno ceno.

Vsi navzoči smo bili mnenja, da se mu mora ta cena prisoditi, ali ko smo začeli premišljati, kako, kje in kdaj se bo kazen izvršila, smo prišli na to, da naredba o tem ničesar ne pove.

Oglasil se je pa nato strokovnjak, ki je vsestransko dokazal, da je ta naredba sploh neizvedljiva, posebno nameravano občinsko sodišče nima ne sredstev, ne moči, da bi to naredbo izvrševalo, ko niti redna sodišča in oblastva, katerim sta denar in eksekutivna moč na razpolago, pri prejšnjih enakih naredbah nista ničesar doseči mogla. Občinsko sodišče bi torej kvečjemu muhe lovilo, med tem ko bi jastrebi in sloni prosto okoli letali in skakali. Vsa ta zadeva je slična sejskemu prizoru, ko tat kriči: »Držite ga!« samo da pozornost odvrne od sebe ter nazadnje celo ubogega okradenca — tukaj konsumenta in občinsko sodišče — osmeši!

Ta mož je govoril tako prepričevalno, da smo vsi navzoči soglasno skenili, ne voliti oziroma izvolitve ne sprejeti, ker le v basni je mala mačica levu uši obirala, dokler niso uši nje same ujedle.

Pripomnim naj le še, da je učiteljstvo, duhovništvo in železniško uradništvo to resnico menda že prej samo izprevidelo, ker se volitve sploh ni hotelo udeležiti — ali pa —

Vestnik.

Današnje dvojno številko »Našega Glasa« smo morali izdati zaradi aktualnih poročil in člankov, ki bi zastareli, ako bi jih odložili na prihodnji teden. Zato izide prihodnja številka šele 9. novembra t. l.

Dopise za »Naš Glas« je pošiljati le na uredništvo v Ljubljani, Rimska cesta šte. 20, ter je pisati rokopise le na eni strani lista z robom.

Tiskovni sklad »Našega Glasa« se opasno suši. Tovariši, tovarišice! Zbirajte pri vsaki priliki za naš tiskovni sklad, ker brez glasila Slovenci vendar ne smemo biti!

ZAMUDA v plačilu naročnine očitno ne dela c. g. naročnikom nobene preglavice, ker je doslej niti polovica ni poravnala, dasi smo z 39. številko vsakemu označili, koliko ima plačati na naročnini do 31. decembra t. l. Pač pa dela

ta zamuda preglavico upravi, ki nima razum naročnine nobenih virov, iz kojih naj jemlje sredstva za kritje izdatkov, ki so zelo veliki in jih je kritje takoj. Tisk, pošta, odprava, honorarji in druge potreščine zahtevajo velikih vsot. Upravi ni na tem, da doseže kak dobiček, ki je v danih razmerah nemogoč, pač pa ji je in ji mora biti na tem, da ne zaključi leta z primanjkljajem. Ta pa je neizogiben, če c. g. naročniki vkljub vsem pozivom ne store svoje dolžnosti. Prosimo torej ponovno vse, ki doslej niso poravnali naročnine, da store to takoj. Osebito pa prosimo one, ki naročnine niti za II. in III. četrtletje niso poravnali, da nam končno vendar nakažejo vsaj do 30. septembra zapadlo naročnino takoj, naročnino za IV. četrtletje pa poravnajo pozneje, vsaj pa tekom decembra.

Uprava.

»Društvo pisarniških oficijantov in pomočnikov za Slovenijo v Ljubljani« opozarja svoje člane pravosodne uprave na današnji poziv novo ustanovljenega »Društva sodno - pisarniških uradnikov in oficijantov za Slovenijo« s sedežem v Ljubljani. K temu društvu naj pristopijo vsi sodni oficijanti (nje) in pomočniki (ce), ki nimajo izpitov, oziroma imajo le I. pisarniški izpit. Tovariši z zemljoknjižnim izpitom pa imajo pristop k »Društvu zemljoknjižnih uradnikov in izprašanih aspirantov«, ki tudi že posluje. V dose-danji oficijantovski organizaciji, ki bo obstojala še naprej, ostanejo včlanjeni vsi tovariši drugih strok (politične, finančne itd.). To se je sklenilo v sporazumu vseh treh društev, ker stoje sodni oficijanti in pomočniki po svoji službi sodno - pisarniškim uradnikom veliko bližje, kot pa svojim tovarišem drugih strok. Predno pa prizadeti tovariši izstopijo iz dosedanjega društva, jih opominjamo na njih moralno dolžnost, da poravnajo zapadlo članarino pri starem društvu do dneva izstopa.

Poziv. Dne 18. septembra 1921 ustanovilo se je društvo: »Sodno pisarniških uradnikov in oficijantov za Slovenijo« s sedežem v Ljubljani. V to društvo vstopi lahko vsak aktivno služeči sodno-pisarniški uradnik (uradnica) s I. pisarniškim izpitom ali brez njega, dalje vsi izvršilni uradniki, sodni oficijanti (oficijantke), pomočniki in pomočnice. — Pristopnina znaša 2½ dinarja, članarina 1 dinar mesečno. Tovariši in tovarišice! Strmimo se v močno vrsto! Ne enega naj ne bo med nami, ki bi ne bil član naše, že danes dokaj močne organizacije! Nismo nikoli malkontenti, ampak zvesti državljanji in taki hočemo ostati tudi vbodoče, s svojo organizacijo pa stremimo le za tem, da si sebi in svojim družinam zagotovimo boljšo bodočnost. Prijave za vstop v društvo in denar naj se pošilja na naslov društvenega blagajnika Rud. Schildenfelda, kanclista pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani. — Društvo sodno-pisarniških uradnikov in oficijantov za Slovenijo v Ljubljani.

Društvo nižjih državnih uslužbencev za Slovenijo v Ljubljani sporoča tov. članom, da se je na željo nekaterih tovarišev vršilo dne 16. t. m. v Konjicah zborovanje. Ker je predsednik društva obljubil, da se sestanka udeleži, je vladalo tako veliko zanimanje, da so se sestanka udeležili tudi tovariši, ki so prišli iz krajev, oddaljenih po 5 ur peš hoje. Točno ob 10. dop. je tov. sodni poduradnik Ivan Paj otvoril zborovanje in pozdravil dole tovariše iz Maribora, Slov. Bistrice, Celja in Vojnika in kratko opisal pomen zborovanja, nakar je podal besedo predsedniku društva, tov. Karlu Zorko. Ta je stvarno poročal o društvenem delovanju, omenjal je društveno pragmatiko i. t. d. Društvo je poslalo syo-

tega delegata na anketo, ki se je vršila dne 1. in 3. t. m. v Beogradu. Tovariši, katerih je bilo 36, so z zanimanjem vzeli poročilo na znanje in so na koncu zborovanja zbrali 200 K za društveni podporni sklad v dokaz, da so bili s potekom zborovanja zadovoljni.

Finančna kontrola. Na razna vprašanja poroča blagajnik društva finančne kontrole društvenim članom, da je nastopil povišek članarine od 1 na 2 din. mesečno že s 1. julijem 1921. Ta povišek služi za kritje stroškov ob izdajanju lista Fin. kontrola. Da nivsako od članov prejel prvih števil list, je bilo neizogibno zlo, ki se ni dalo preprečiti, ker je bilo izdajanje lista prenaprteno. Sedaj pa je izdajanje lista že toliko urejeno, da lahko vsak društveni zaupnik zahteva za svoj okoliš zadostno število izvodov. Manjka joče izvide je zahtevati z dopisnico. Tudi položnice je zahtevati na isti način. Ker so nekateri bivši užitrinski uslužbenci mnenja, da je njih prejšnje društvo pristopilo korporativno k društvu fin. kontrole, se opozarjajo, da je to domnevanje napačno. Vsi oni, ki še niso člani društva, se pozivljajo, da čim prej pristopijo k društvu ter naj zajedno s prijavo potom dopisnice ali nakaznice pošljejo blagajniku članarino po 2 din. mesečno. Ker temelji dosedanj izostanek na nespornostim, se ne zahteva pristopnine. Gospodje zapriki se naprošajo, da pri vpošiljanju članarine in pri naznanilih drugih izprememb upoštevajo dana navodila, zlasti da navedejo vselej vpisne številke. — Narasli dopisovalni stroški se ob predložitvi računa povrnejo bodisi v znamkah, bodisi v denarju.

Naše zadrage. Pišejo nam: Kakor znano, je »Samopomoč« v likvidaciji ter naj prostore, ki so ji odpovedani, izroči novi potrošaški zadrugi. Veliko krika in vika je bilo ob ustanovitvi nove zadrage. Človek bi mislil, sedaj se bodo nove zadrage oklenili vsi nameščenci kakor otroci svoje matere. A glej spaka! Gotovim članom »Samopomoči« ni bilo za drugega, kakor da lastno dete »Samopomoč« prav nepošteno oklestijo in oblatijo, k novemu društvu pa le ne pristopijo. A zastrašili so tudi druge. Podreti staro bajto, a obetati novo palačo, to je bilo lahko. Zdaj imamo le ruševine, o novi palači pa še sledu ni, a niti sredstev za začetek zgradbe. Ni niti članov, niti denarja. Tako ne gremo naprej, nego zopet prav grdo nazaj. Prvo je: potrošaška mora imeti čim več članov. Brez članov ni zadrage. Nato je treba začeti delati; sej je bilo že dovolj. Gospodje, ki so bili pri odboru »Samopomoči« oziroma sedanji likvidatorji so si pridobili mnogo izkušenj, ter upam, da bodo šli

odboru nove zadrage radi na roko v toliko, da končno začnemo z delom naše gospodarske zadrage! Dokler pa ne začne delati nova zadruga, se trdno oklepajmo stare! Bolje da imamo vsaj nekaj, nego ničesar. Tovariši, kupujte kolikor največ možno v »Samopomoči«, da bo uspeh likvidacije tem ugodnejši! Nova zadruga se ne sme prenaprtni, zato ji pustimo časa, da se dobro pripravi na začetek. Medtem nabirajmo člane za svojo novo zadrugo. Tudi gg. predstojniki uradov naj bi se zavzeli za novo zadrugo ter tako omogočili, da se naša zadruga dvigne na višek, da bomo lahko ponosni na njo ter da bomo lahko črpali iz nje ne le ugled, ampak tudi dobiček. Naj vsak nameščenec pomisli, da še ni član nove zadrage ako se mu je odtegnilo tistih par sto kron, ampak, da se mora priglasiti ter vplačati tudi delež 400 K. Na delo torej!

Potrošačke zadrage. »Poštni Glasnik« poroča: Naši delegati so se v Beogradu zglasili tudi v pisarni Saveza potrošaških zadrug, da bi se informirali o njegovem delovanju. Izvedeli so veliko zanimivega. Zadruga je do meseca septembra spala. Ni imela ne denarja, ne pisarn, ne skladišč. Od finančnega ministrstva se je večkrat zahtevalo izplačilo onih milijonov, ki so se nabrali od 10 odstotnih odtegljajev, a vedno zaman. Potrošačka je zahtevala denar, da bi ga naložila ter prejemala obresti, a finančno ministrstvo je bilo pripravljeno le od slučaja do slučaja plačevati nabavljeno blago, da bi imelo nekako skrbstvo nad zadrugo. Predstavka na ministrski svet je spravila zadevo v ugodnejši tir. Zadruga je prejela lepo glavnicu in začela delovati. Našli so lokal, ki ga je treba adaptirati za pisarne in skladišča, kar se je deloma že tudi zgodilo. Najemnina je bajna. Za pisarno, ki je dostopna le po ozki stranski ulici in razdrapanem dvorišču ter za skromno skladišče plačujejo mesečno 40.000 kron. Zadruga se je zanimala za to, da bi nakupila živila naravnost od producentov, a prišla je, žal, prepozno do glavnice. Z nakupom večjih množin moka se ne mara ukvarjati, ker se moka lahko pokvari, pšenice in drugega zrnja pa ni več dobiti ceno, ker je že vse v rokah trgovcev prekupecev. Isto je z mastjo. Pred nekaj tedni je želela neka podružnica, da ji centrala preskrbi vagon masti. Obrnili so se telefonično v Novi Sad, Vršac, Subotico in Pančevo, kamor se steka trgovina s svinjama, a niso dobili niti pol vagona masti, ker je že vsa pokupljena in poskrita za boljše čase. Potrošačka se ne more gibati tudi zaradi tega, ker jo vodi načelstvo osemnajstih članov. Vsak večji trgovski sklep je treba predložiti načelstvu v odobritev. Kupčija se navadno razdere, preden se

sestane osemnajst gospodov. Ti člani načelstva ne stanujejo v Beogradu in stane vsaka seja 60.000 kron!! Tako drag upravni aparat mora ubiti vsako trgovsko podjetje. Z 31. decembrom se ne namerava zaključiti bilanca, ker bi se izkazala prevelika izguba. Kolonijalno blago nameravajo kupovati od veletrgovcev v Beogradu, ker se boje prevelikega rizika, ki bi ga imeli pri nakupu v inozemstvu zaradi nestalne valute. Neki trgovec jim je odstopil blago samo z enoodstotnim debičkom, ki se je preračunil na podlagi originalnih faktur. V Ljubljani lahko dobimo na drobno isto blago za isto ceno, kakor je v Beogradu na debelo. Za prihodnost mislijo ustvariti lastne tovarne za izdelavo usnja, čevljev, mila itd. Lastni mlini naj bi mleli pri producentu nakupljeno žito. S prostim prevozom po železnicah in oprostitvijo carine, kakor to predvideva uredba, je velika težava in je le malo upanja, da bi iz besed postala dejanja. Težava je tudi s preduriti za pokrajinske zadrage. V smislu sklepa skupščine dobi vsaka zadruga le po tolikokrat 250 dinarjev predujma kolikor ima včlanjenih zadruznikov. Od predujma je plačevati 5 odstotkov obresti. Vse to so povedali delegatom, ki so odšli pobiti in trdno prepričani, da tako ne more iti in tudi ne pojde.

I listnica uprave: G. A. K. Maribor. Številko 42. smo Vam poslali istočasno kakor drugim. Kje je ostala, ne vem. Danes pošljemo Vam drugo.

Si že pridobil novega naročnika?

Priporoča se tvrdka 4-6

Jos. Petelinc

trgovina z galanterijskim in modnim blagom, zaloga šivalnih strojev in njih posameznih delov.

Ljubljana, Sv. Petra n. 7.

A. Mihelič, Ljubljana

Šelenburgova ulica 1.

Trgovina s ščetinastimi izdelki. Galanterija in parfumerija. Edina zaloga jugoslovanskih KVART kakor tarok, marijaš, whist, „primorka“.

VZAJEMNA POSOJILNICA

REG. ZADRUGA Z O. J. V LJUBLJANI

dovojuje javnim uslužbencem posojila na osebni kredit proti poročstvu, zaznambi na službene prejeme in zastavi življenjskih polic na daljšo dobo in proti malim mesečnim odplačilom :: 7% obresti.

HRANILNE VLOGE SE OBRESTUJEJO PO 4%.

Prošnje se rešujejo zelo hitro. Zahtevajte prospekt!

Najstarejša spedijska tvrdka v Sloveniji

R. RANZINGER

Ljubljana spedijska pisarna Ljubljana

Podjetje za prevažanje blaga juž. železnice. Brzovozni in tovarni nabiralni promet iz in v Avstrijo. Zacinjenje. Podjetje za prevažanje pohištva. Skladišče s poseb. zaprtimi kabinami za pohištvo.

Brzjava: Ranzinger. 24-2 Interurban telefon 60.

Naročalte in širite „Naš Glas!“